

Katariina Thomson

ELT

Sairaalahygieniasta vastaava eläinlääkäri, Yliopistollinen eläinsairaala

Mikrobilääkkeiden käyttö seuraeläimille odottaa selkeitä suuntaviivoja

Mikrobilääkkeiden järkevä käyttö seuraeläimille kaipaa tuekseen lisää luotettavaa, kontrolloitua tutkimustietoa ja ammattilaisten kouluttautumista.

Koirille ja kissoille käytettävien mikrobilääkkeiden valikoima on viime vuosina laajentunut. Vaikka lainsäädäntö rajoittaa tiettyjen mikrobilääkkeiden käyttöä kaikille eläimille, seuraeläimille yleisesti käytettyjen mikrobilääkkeiden joukossa on myös ihmisten hoitoon tarkoitettuja, kriittisen tärkeitä lääkeaineryhmiä, kuten fluorokinoloneja. Seuraeläinten lääkintä muistuttaakin yhä enemmän ihmisten lääkintää.

Tieto eläinlajikohtaisesta mikrobilääkkeiden käytöstä seuraeläimillä on rajallista, koska Suomessa saatavilla oleva tieto pohjautuu tukkuliikkeiden eläinlääkkeiden myyntimääriin. Olettavaa kuitenkin on, että lähes kaikki myydyt, tablettimuotoiset lääkkeet käytetään seuraeläimille.

Suun kautta käytettävien, seuraeläinten lääkintään soveltuvien mikrobilääkkeiden kokonaismyynti on Suomessa huomattavasti suurempaa kuin Ruotsissa, vaikka esimerkiksi koiria on Suomessa neljännes vähemmän. Lisäksi eläimille määrätään ihmisille tarkoitettuja valmisteita, jotka eivät tilastoissa näy. Mikrobilääkkeiden kulutus eläimille on Suomessa kuitenkin vähäistä verrattuna moniin muihin Euroopan maihin.

Mikrobilääkeresistenssin kehittyminen uhkaa sekä omistajaa että lemmikkiä

Runsas erityisesti laajakirjoisten mikrobilääkkeiden käyttö lisää mikrobilääkeresistenssiä. Koska ihmiset ja

lemmikit jakavat samoja bakteereita, uhkaa lisääntyvä resistenssi niin koiraa kun sen omistajaakin.

Mikrobilääkkeiden käytön oikea kohdentaminen olisi keskeinen tapa hillitä resistenssin kehittymistä, mutta keinot sen toteuttamiseen ovat rajallisia. Seuraeläinten mikrobilääkehoidoista ei juuri ole laadukasta, kontrolloitua tutkimustietoa, ja eri toimijoiden panostus seuraeläinten järkevän mikrobilääkekäytön edistämiseen on resurssien puutteessa kevyttä.

Kerätyn ja ajantasaisen, kansallisen mikrobilääkeresistenssitiedon olisi hyvä tavoittaa myös klinikot, jotta heillä olisi eväitä arvioida, missä tilanteissa kapeakirjoinen mikrobilääke voisi olla riittävä. Klinikot ovat myös toivoneet lisää tietoa seuraeläinten mikrobilääkkeiden annossuosituksista ja kuurien tarkoituksenmukaisista pituuksista. Ammattilaisille suunnattua koulutusta on kuitenkin tarjolla vain vähän, ja kiinnostus sitä kohtaan on lopulta ollut laimeaa.

Naapurimaassamme Ruotsissa sekä viranomaistahot että ammattiliitto ovat ryhtyneet rivakasti edistämään eläinlääketieteellistä hoitohygieniaa ja mikrobilääkkeiden kestävä käyttöä. Toimintaan on lisäksi liitetty viranomaisvalvonta, mikä lienee välttämätöntä todellisen vaikutuksen aikaansaamiseksi. Suomessakin tarvittaisiin vastaava ryhtiliike seuraeläinten mikrobilääkitystilanteen stabiloimiseksi, ennen kuin on liian myöhäistä. ●

KIRJALLISUUTTA

- European Medicines Agency, European Surveillance of Veterinary Antimicrobial Consumption. Sales of veterinary antimicrobial agents in 25 EU/EEA countries in 2011, EMA/236501/2013.
- Evira. Mikrobilääkkeiden käyttösuositukset eläinten yleisimpiin tulehdus- ja tartuntatauteihin. Eviran julkaisuja 3/2009. Helsinki: Evira 2009.
- Fimea. Mikrobilääkkeiden kulutus eläimillä, suun kautta annettavat valmisteet. www.fimea.fi
- Nykäsenoja S, ym. FINRES-Vet 2010–2012. Eviran julkaisuja 2/2015. Helsinki: Evira 2015.
- Socialstyrelsen, Jordbruksverket. Handlingsplan mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade infektioner, mars 2015.
- Sveriges Veterinärförbund. SVFs antibiotikapolitik (siteerattu 21.12.2015). www.svf.se
- Swedres-Svarm 2014. Consumption of antibiotics and occurrence of antibiotic resistance in Sweden. Solna/Uppsala.
- Valtioneuvoston asetus 1054/2014 eräiden lääkeaineiden käytön kieltämisestä eläimille.
- WHO Advisory Group on Integrated Surveillance of Antimicrobial Resistance (AGISAR) 2011. Critically Important Antimicrobials for Human Medicine, 3rd Revision.

